

je u obliku indeksa prikazan leksički inventar u prvom redu staroslavenskih tekstova koji su prevedeni s grčkoga jezika. Natuknica je u *Indeksu* ovako oblikovana: u zaglavlju je navedena grčka riječ u osnovnom leksikografskom obliku s gramatičkim opisom, a ispod nje slijede staroslavenske paralele poredane azbukom. Uz staroslavenske paralele, normalizirane prema *Slovníku*, navedena su mjesta odnosno kratice izvora u kojima se ekvivalent nalazi. Označena je i leksička učestalost staroslavenske riječi, tako da su do 15 potvrda navedena sva mjesta, do 100 potvrda naveden je točan broj frekvencije, a ako riječ ima veliki broj potvrda označena je +100. Citirana su i biblijska mjesta u kraticama.

Řecko-staroslověnský index koncipiran je kao integralan dio i nastavak *Slovníka jazyka staroslověnského*, ali se može upotrebljavati i kao samostalno leksikografsko djelo. Već se sada iz prvih sveščića može vidjeti da će *Indeks* u staroslavenskoj filologiji biti višestruko koristan i značajan, a osobito u proćavanju staroslavenske sinonimije i u istraživanju vještine prevođenja tekstova s grčkoga na staroslavenski jezik. Sigurno je da će ovako strukturirana i citirana građa biti zanimljiva za istraživanje ne samo paleoslavistima i slavistima, već i grecistima, bizantolozima, medievistima, teolozima, povjesničarima i dr. Kolegama u Slovanskom ústavu AV ČR svakako treba čestitati na filološki uzorno napravljenu *Grčko-staroslavenskom indeksu* i poželjeti da nastave ovaj važan leksikografski projekt.

VESNA BADURINA STIPČEVIĆ

GLAGOLJSKE TEME U MONOGRAFIJI O OTOKU SILBI

Otok Silba: prirodno i kulturno blago. Jasmina MUŽINIĆ; Jenő J. PURGER (ur.). Zadar: Sveučilište u Zadru. 2013., 321 str.

Nedavno je u nakladi Sveučilišta u Zadru izišla iz tiska knjiga *Otok Silba: prirodno i kulturno blago*. Knjigu su uredili Jasmina Mužinić sa Zavoda za ornitologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, te Jenő J. Purger sa Zavoda za biologiju Sveučilišta u Pećuhu. Na 322 stranice objavljeno je 26 raznovrsnih priloga dvadeset sedmero pozvanih autora iz Hrvatske i inozemstva. Oni su, svaki sa svojega stručnoga gledišta, obradili

prirodne značajke otoka, njegovu floru i napose faunu, te kulturno-povijesne teme, među kojima se ističu prilozi o glagoljaškoj tradiciji silbenskoga kraja. To su radovi: S. SAMBUNJAK, *Silbenska glagoljska baština* (197–203), te I. VIGATO, *Dvije silbenske glagoljske oporuke* (204–209).

Slavomir Sambunjak u prilogu *Silbenska glagoljska baština* piše o Silbi kao značajnom glagoljaškom središtu. Premda do danas nažalost nije sačuvan znatniji fond silbenskih izvora, najstariji je od njih epigrafski spomenik iz 1530. godine. To je prvotno bio nadgrobni spomenik, a kasnije je kao oltarna menza ugrađen u crkvu sv. Marka. O postojanju srednjovjekovnih glagoljičnih liturgijskih knjiga može se tek pretpostavljati, jer su sačuvane samo matične knjige, knjige godova i stanja duša, a sačuvani su i marginalni glagoljski zapisi u drugim neglagoljskim knjigama, zapisi u kamenu i metalu, te mlađe, rusificirane liturgijske knjige. Među brojnim silbenskim glagoljašima ili pak svećenicima koji su djelovali na Silbi, autor posebno ističe prvoga po imenu poznatoga glagoljaša Pavla Vidulčića te splitskoga biskupa Filipa Franju Nakića (1889.–1910.) kao jednoga od posljednjih »boraca za glagoljicu« u svojoj crkvenoj pokrajini. Kroz četiri se stoljeća na Silbi pisalo glagoljicom koja se paleografski ostvaruje bilo »kao uglasta glagoljica svečanoga karaktera« (198) u epigrafici, bilo kao »brzopis iz kasne faze« (198) u kojoj autor prepoznaje kriptoligature i miješanje s latiničnim pismom. S jezičnoga aspekta prepoznaje se ikavski i ekavski refleks jata, a zapisani su i brojni cakavizmi koji se danas više ne rabe u otočkome govoru. Posebnu je pozornost autor posvetio *Libru* župnika Antona Garofala s početka 18. stoljeća, bilježnici moralno-teološkoga sadržaja ispisanoj kurzivnom glagoljicom sjevernodalmatinske škole (usp. str. 200). Analiza možebitnih semiotičkih veza nekih slova i crteža u *Libru* dovodi do zaključka kako je Garofal nastojao sastaviti u nas jedinstvenu knjižicu o svetome gralu.

Ivica Vigato, premda sveučilišni nastavnik metodike hrvatskoga jezika i književnosti, znatniji je dio svoga znanstvenog opusa posvetio jezičnoj i književnoj baštini otoka Silbe. U prilogu *Dvije silbenske glagoljske oporuke* ilustrativno navodi detalje važne za gospodarsku i kulturnu prošlost Silbe, te za poznavanje običajnoga prava. Obje su oporuke iz 17. stoljeća, a dali su ih sastaviti Franić Furtunić i Matij Grandić. Autor donosi transliteraciju oporuka, te njihovu iscrpnu jezičnu analizu (sintaktičku, fonološku, morfološku i leksičku). Zaključno navodi kako obje oporuke zrcale tipične jezične

značajke »toga razdoblja i dalmatinskoga podneblja« (209) i karakteristike administrativnoga funkcionalnoga stila kakav je u »službenim spisima« poput crkvenih matica i notarskih spisa.

Urednici su nastojali ostvariti ravnotežu u prikazivanju kulturnih i prirodnih obilježja Silbe, te učiniti štivo pristupačnim i stručnjacima i širemu zainteresiranomu čitateljstvu. To je mozaik informacija s gledišta različitih struka koji nastoji dati što obuhvatniji pogled na prošlost i sadašnjost otoka. Svako je poglavlje popraćeno izborom iz relevantne stručne literature, a knjiga sadrži i opsežan engleski sažetak i lijepo je ilustrirana. Kako u predgovoru ističu urednici, Silba još skriva mnoge tajne »te u tom smislu svaki prilog u ovoj monografiji završava konstatiranjem činjenice o nedovoljnoj istraženosti i prijedlogom o potrebi daljnjih istraživanja na ovom otoku« (12). Ta se tvrdnja nedvojbeno odnosi i na silbensku glagoljašku tradiciju.

MARIJA-ANA DÜRRIGL